

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 189/2508

ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ 1 กระทรวงการคลัง ที่ 2

โจทก์

นายโชติ คุณะเกษม

จำเลย

ป.พ.พ. มาตรา 420

พ.ร.บ.ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485 มาตรา 25

พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ.2501 มาตรา 26, 27, 28, 29, 33

ทุนสำรองเงินตรานั้นเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับมอบจากกระทรวงการคลังไปแล้วย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยเฉพาะที่จะรักษาไว้และนำไปใช้จ่ายได้ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้หาได้เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลังไม่ฉะนั้น กระทรวงการคลังจึงหาอำนาจที่จะฟ้องเรียกเงินนี้คืนจากผู้ที่กำลังหาว่านำไปใช้จ่ายโดยมิชอบไม่

คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติในระหว่างปฏิวัติซึ่งยังมีได้มีการจัดตั้งคณะรัฐบาลย่อมเป็นคำสั่งที่มีผลบังคับเด็ดขาดในทางบริหารฉะนั้นการที่จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติในการทำสัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรกับบริษัทต่างประเทศและจ่ายเงินล่วงหน้าไปโดยไม่ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยก็ตามมติของคณะกรรมการดังกล่าวหาอาจบล้างคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติไม่ที่จำเลยปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจึงมิใช่เป็นการผิดกฎหมายอันจะถือว่าเป็นการละเมิดแต่อย่างใด

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยในขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ดำเนินการจ้างพิมพ์ธนบัตรและสั่งจ่ายเงินราคาธนบัตรฝ่าฝืนมติของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยและฝ่าฝืนมติของคณะรัฐมนตรีเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ผิดกฎหมายทำให้โจทก์เสียหาย ขอให้ศาลบังคับจำเลยชดใช้เงิน 714,285.99 บาทแก่โจทก์รวมทั้งดอกเบี้ย

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำการอันเป็นผิดกฎหมายแต่อย่างใด จึงไม่ต้องรับผิดเพื่อละเมิด พิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาเห็นว่า โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชดใช้คืนเงินที่จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำไว้กับบริษัท ซีโกล เป็นเงินผลประโยชน์ของทุนสำรองเงินตรา ซึ่งได้มอบให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยและฝากอยู่ที่ธนาคารเฟเดอรัล รีเซิร์ฟ แห่งนิวยอร์กสหรัฐอเมริกา ทุนสำรองเงินตราที่ พ.ร.บ.ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ได้บัญญัติให้มอบแก่ธนาคาร

แห่งประเทศไทย ซึ่งตามประกาศกระทรวงการคลังก็ปรากฏว่าทุนสำรองเงินตรานี้ได้มอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไปแล้ว จึงพ้นจากความรับผิดชอบของกระทรวงการคลังและเมื่อได้พิเคราะห์บทบัญญัติพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มาตรา 26, 27 และ 28 แล้ว ย่อมจะเห็นได้ว่าทุนสำรองเงินตรานั้นธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่จะต้องรักษาและเป็นสินทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะต้องกันไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากสินทรัพย์อื่น ๆ และจะนำไปใช้จ่ายได้ก็เฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้หาได้เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงการคลังไม่ เมื่อจำนวนเงินที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้คืนในคดีนี้เป็นเงินผลประโยชน์อันเกิดจากทุนสำรองเงินตรา ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะเรียกเงินรายนี้คืนจากจำเลยก็คือธนาคารแห่งประเทศไทยโจทก์ที่ 1 หาใช้กระทรวงการคลังโจทก์ที่ 2 ไม่

ข้อที่โจทก์ฎีกาว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบฐานละเมิดนั้น เห็นว่าโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นได้ว่าจำเลยได้รับอำมริสินจ้างจึงไม่มีทางจะให้รับฟังว่าจำเลยได้รับอำมริสินจ้างดังที่โจทก์อ้างนอกจากนี้จำเลยในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับคำสั่งจากหัวหน้าคณะปฏิวัติให้มีอำนาจเต็มในการพิจารณาทำสัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรกับบริษัทซีโคล คำสั่งนี้เป็นคำสั่งในระหว่างปฏิบัติและยังมีได้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี จึงย่อมเป็นคำสั่งที่มีผลบังคับเด็ดขาดในทางบริหาร เมื่อจำเลยได้รับคำสั่งให้มีอำนาจเต็มในการทำสัญญารายนี้ แม้จะถือว่าเรื่องพิมพ์ธนบัตรจำเลยจะต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเสียก่อนตามมติคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยดังที่โจทก์กล่าวอ้าง ก็เห็นว่ามติของคณะกรรมการหาอาจลบล้างคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติไม่ การที่จำเลยปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้นจึงมิใช่เป็นการผิดกฎหมายอันจะเข้าขั้นเป็นการละเมิดได้แต่อย่างใด ฉะนั้นที่จำเลยจ่ายเงินล่วงหน้าให้บริษัทซีโคลไปตามสัญญาจ้างพิมพ์ธนบัตรจึงเป็นการจ่ายที่ถูกต้องตามกฎหมายบัญญัติไว้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบฐานละเมิดได้

พิพากษายืน

(ประกอบ หุตะสิงห์-สนิท สุมาวงศ์-มณี ชุตินวงศ์)

แหล่งที่มา

กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ